

Antagelse, at Forslaget, naar det udarbejdet blev indbragt her, vilde blive modtaget paa en anden Maade, end Tilfældet var. Under disse Omstændigheder tror jeg dog, at det med en vis Billighed kan siges, at det ikke var af Veien, om man heri Thinget tilskrev sig selv noget af Skylden, og man maa vel kunne finde det ganske naturligt, at Ministeriet lige over for saadanne Forhold og Tilstande maatte være betænkelig ved, hvilke Reformers det bringer frem. Naar den ærede Folkethingsmand, som det forekom mig, talte om, hvad der senere var sket med denne Lov, skal jeg — idet jeg dog fremhæver, at jeg heller ikke der hørte hans Ord nøyagtigt — tillade mig at bemærke, at det forekommer mig, at man vanskeligt kan rette nogen Bebreidelse imod Regeringen, fordi denne Lov ikke i denne Samling er indbragt i dette Thing. Den har nu ganske sikkert vundet en stor Tilslutning rundt om i Landet, og de Herrer, som ere af en modsat Mening, skulle komme til at se, at den har det; i saa Henseende er jeg ganske rolig. Jeg vilde tværtimod finde det ganske naturligt, om man ogsaa her i Salen, efter at man har haft Leilighed til at udtale sine almindelige Ansuelser om denne Lov, haade gennem en 5 Dages Debat og senere gennem en Udvalgsbetænkning, vilde sige, at man ønskede, at ogsaa det andet Thing fik Leilighed til at udtale sig om Sagen og at forhandle den, inden den paany kom ind her. At Loven er bleven fremlagt i uforandret Skikkelse, forekommer mig ogsaa at være en besynderlig Bebreidelse, hvis en saadan skulde ligge i de fremsatte Bemærkninger. Sagen er jo den, at der med Hensyn til Forandringer i det paagældende Lovforslag kun forelaa blotte Antydninger, om end indførte i en Udvalgsbetænkning, men det var ikke kommet til nogen Afstemning over disse Punkter ved nogen som helst Forhandling her i Thinget, og selv om Ministeren maatte have været ikke utilbøielig til at optage flere af dem, naar de kom til at foreligge i en bestemt Skikkelse, forekommer det mig aldeles indlysende, at han vilde have handlet høist besynderligt, om han allerede nu havde optaget dem i sit Forslag. — Trods dette tror jeg dog som sagt ikke, at der i og for sig vilde have været nogen Vanskelighed for en Fortsættelse af Forhandlingerne mellem os og for en meget ordentlig Samvirken imellem det nuværende Folkething og det nuværende Ministerium, hvis man overhovedet fra Thingets og navnlig fra dets Hvertals Side havde villet følge den Vej, som hidtil er bleven fulgt her i Thinget. Denne Vej er navnlig saa stærkt og gjentagende bleven anbefalet og lagt Vælgene paa Hjerte af den ærede Folkethingsmand for Svendborg Amts 3die Valgkreds, hvis Stemme i den Kreds af Medlemmer, hvorom her er Spørgsmaal, netop maatte være af en saa afgjørende Betydning. Hvor ofte har den ærede Folkethingsmand ikke med stor Vægt

udtalt sig om det Urimelige i, at man absolut vil have Alt det, man kræver? Hvor ofte har man ikke hørt ham sige, at det var den første Feil, naar man ikke nøjedes med at gjøre smaa Fremskridt i det Gaa, at man efterhaanden kunde naae noget mere Tilfredsstillende? Hvor ofte og hvor gripende har den ærede Folkethingsmand ikke f. Ex. under Kommunallovens Behandling udtalt sig om Forholdet mellem dette Thing og Landstinget, om, at det er en aldeles nødvendig Følge af Lokammer-systemet, at der maa vises en gjensidig Smødekommene, at Meget af det, man ønsker, maa opgives, fordi der fra anden Side vises Modstand, og fordi Intet kan komme frem uden ved en Samvirken, og at det netop var Principet i vor Forsætning, at en saadan Samvirken skulde finde Sted. Det er min Mening, at det, hvis dette Princip var bevaret, meget snart vilde have vist sig, at der i Virkeligheden ikke vilde være nogen Vanskelighed for dette Folkething ved at forhandle med dette Ministerium; det siger jeg uden at rose Nogen af os. Nei, det, der har gjort Udslaget, og som derfor er Kjørnepunktet i Striden, kom først senere frem. Det havde sin ganske eiendommelige Bestaafenhed og laa for saa vidt udenfor de enkelte Sagers Bestaafenhed. Det kom frem, da der her i Thinget var sket en Sammensmeltning af Partier, som hidtil ikke havde staaet i fuldstændig Harmoni med hinanden, men som, da Sammenslutningen skete, kom til den Erkjendelse, at de nu vare bleve et Hvertal her i Thinget. Dette kunde nu i og for sig, ikke have de Følger, der indtraadte, men ulyseligvis fulgte dermed en, om jeg saa maa kalde det, spulmende Følelse af Magt, som medførte, at man, hvor nyt, hvor lidet prøvet og hvor lidet stort dette Hvertal end var, troede, at man nødvendigvis maatte søge en ganske anden Stilling for dette Hvertal og for Thinget end den, der i den forløbne Tid af vort konstitutionelle Liv havde været tilstede for Folkethinget og dets Hvertal. Det var netop denne Følelse af Magtfulde, som fremkaldte Adressen i Marts Maaned, og jeg skal nu tillade mig med Hensyn til denne at henvende nogle faa Ord til det ærede Medlem for Kolbing. Det ærede Medlem gjorde igaar Adressen til Gjenstand for en Del Omtale, og navnlig omtalte han det paa den af Hans Majestæt givne Svar. Han beklagede høilig, at dette Svar gik ud paa, at Folkethingets Adresse var gaaet ud fra en Misforstaaelse af Grundlovens Grundsaetninger, samt at det havde tilbagevist Paastaaende, som indholdtes i Adressen, og det ærede Medlem bemærkede, at det var en fuldstændig Misforstaaelse af Adressen, som havde fremkaldt en saadan Tilbagevisning. Selv om der imidlertid skulde være en Misforstaaelse af den egentlige Hensigt med Adressen til Stede — Noget, som jeg senere skal komme tilbage til, idet jeg tror at kunne gjøre det fuldstændig klart, at det aldeles ikke var en Misforstaaelse — vil jeg dog spørge, om der ikke